

Gevel wordt 'uitwisselbaar component'

Gevels zijn tegenwoordig meer dan alleen maar profielen. Het zijn systemen voor comfort binnen en voor een beter klimaat buiten. De gevel gaat dan ook een steeds grotere rol spelen op het gebied van energiebesparing en -opwekking en klimaatbeheersing. Voor de gevel- en de bouwindustrie ligt er een duidelijke uitdaging om te veranderen en te vernieuwen. De VMRG ziet daarbij sector-innovatie als het thema voor nu én de toekomst.

De VMRG (Vereniging Metalen Ramen en Gevelbranche) heeft zich ontwikkeld tot een modern type branchevereniging. "Wij hebben een meervoudige missie voor de hele gevelsector," licht voorzitter Bert Lieverse toe. "Kennisoverdracht zien wij als onze verantwoordelijkheid. Daarom hebben wij een Kennis Centrum Gevelbouw waar medewerkers van onze leden worden opgeleid, gecertificeerd en gediplomeerd. Ook willen wij publiek en bedrijven voorlichten over wat in en om de gevelsector speelt. Het vierde onderdeel van onze missie is het steunen en supporten van vernieuwing en innovatie. Dat is onder andere te zien aan het VMRG-Keurmerk."

Dynamisch systeem

Ook al is haar oorsprong metaal, de VMRG richt zich niet specifiek op één materiaalsoort. "Het gaat ons om de hele gevelsector, want in moderne gevels worden alle materialen verwerkt: staal, glas, rubber, noem maar op. Dus praten wij niet meer over ramen en deuren, maar over gevelelementen en gevels. En daarvoor zijn verschillende materialen mogelijk." De gevelsector stelt zich ook steeds meer op dezelfde lijn als andere toeleveranciers voor de bouw. "De gevel was een bouwkundig onderdeel van het gebouw, maar is nu vergelijkbaar met installatie. Eeuwenlang was de gevel de schil tussen

binnen en buiten, maar dat hebben we losgelaten. De gevel is een dynamisch systeem geworden, waaraan steeds meer functies worden toegevoegd. Een mix van esthetica, installatietechniek en bouwkunde. De gevel van nu reguleert licht, geluid, ventilatie, temperatuur, luchtverversing en energieopwekking (via pv-cellen), maar geeft ook een veiligheidsgevoel (via sensoren tegen inbraak), et cetera."

Denkomslog

De gevel maakt zich los van het gebouw en de gevelsector wordt steeds meer

Majestic Spijkenisse

Schilderij Levende Gevel

Bert Lieverse

een aparte industrie. Deze benadering betekent een denkomslog voor de sector. "Wij leveren vooral technische producten, staal, kunststof, glas en dergelijke en zijn altijd gewend geweest om op specificaties van met name aannemers te werken. Met als gevolg meestal een technische oplossing voor een zo laag mogelijke prijs. Dat gebeurt nog steeds, maar onze filosofie is anders. Als branche moeten we ons meer verdiepen in de gebruiker. We moeten kijken naar de klant áchter de aannemer, wat zijn de behoeften van de bewoners of de gebruikers? En wat zijn de ontwikkelingen in de markt van de gebruiker zelf? De wetenschap dat een comfortabele werkomgeving zorgt voor een betere productie moeten wij kunnen vertalen naar de gevel."

Vertaling

Conceptueel is de gevelbranche er al aardig mee op weg, maar de vertaling in de praktijk moet eigenlijk nog van de grond komen. "Toch gebeuren er al mooie dingen en komen uit de toeleverende industrie sterke impulsen. De installatiebranche ontwikkelt bijvoorbeeld

complete gebouwmanagementsystemen voor klimaat en zonwering. Mechatronica wordt geïntegreerd in aluminiumprofielen voor de afstandbediening voor ramen en zonwering of ten behoeve van inbraaksensoren. Ook in toegangstechnologie wordt volop vernieuwd. De entree is onderdeel van de gevel en dat geldt dus ook voor de elektronica en de veiligheidssystemen. Zelfs kan de bewegingsenergie worden omgezet in energie voor het net. Ik ben ervan overtuigd, dat dat soort innovaties de komende tijd snel toeneemt."

De Levende Gevel

Dat de gevelsector steeds meer onafhankelijk van de bouw gaat construeren, betekent wel een andere organisatie op de bouwplaats. Een voorbeeld is het concept van 'De Levende Gevel'. De gevel wordt een op zichzelf bestaand systeem, dat alle functies zelfstandig kan vervullen. 'De Levende Gevel' fungeert nationaal en internationaal onder de term 'The Living Facade' als een innovatierichting. Voor een deel van de bouwsector lijkt de Levende Gevel nog een abstract concept, constateert Lieverse. "Dat is ook logisch, want

Parkrand Amsterdam

de bouw houdt over het algemeen van concrete en tastbare oplossingen. Maar de wereld wordt nu eenmaal complexer en daar horen nieuwe concepten bij. Werken volgens het concept van De Levende Gevel betekent grote veranderingen voor de bouw. Het zorgt namelijk voor de industrialisatie van het bouwproces en daar zijn wij een groot voorstander van.”

Demontabel

In de toekomst komt het erop neer, dat de bouwer alleen nog de betonnen constructie neerzet. Lieverse maakt een vergelijking met de computer. “Door oude componenten te vervangen door nieuwe blijft die steeds up-to-date. Zo moet ook een gebouw functioneren. Een betonskelet is een gegeven en als gevelsector willen wij daaraan telkens nieuwe versies van gevels, uitwisselbare componenten dus, toevoegen. Gevels worden daarmee niet meer ‘in beton gegoten’, maar juist demontabel. Dat vraagt van de bouw om een andere organisatie van het bouwproces en dus een andere cultuur, manier van ontwerpen en dus een andere denkwijze.”

Architect ‘leading’

De leidende rol die de bouwer al eeuwen in het bouwproces heeft gaat daarmee onvermijdelijk veranderen, denkt Lieverse. “Geïntegreerde gevelsystemen vragen om een multidisciplinaire samenwerking. Daarvoor moet het ontwikkelingsproces goed worden begeleid en ingericht. Als branche moeten wij dan ook in gesprek gaan met eindgebruikers én samenwerken met andere bouwpartners.” Hij vindt dat juist

ontwerpers, ofwel architecten, leidend in de bouw moeten zijn. “Samen met installateurs, constructeurs en gevelspecialisten kunnen zij veel meer toegevoegde waarde bieden op gebied van aspecten als comfort, geluid en duurzaamheid.” Toch hebben architecten in de ogen van Lieverse kansen laten liggen. “Vroeger had de bouwheer, nu de architect, een vertegenwoordigende rol. Maar in de loop van de jaren is die rol steeds kleiner geworden. Tenminste, in Nederland, want in landen om ons heen staat de architect veel sterker. Teveel architecten doen concessies aan hun ontwerp en laten uitgangspunten liggen. Terwijl juist die creativiteit zó belangrijk is! Ook voor ons, want wij sparren graag met architecten en daarvoor willen wij onze ontwikkeling op. Wat ons betreft, wordt de architect weer leading in de ontwikkeling en realisatie van gebouwen!”

Nieuwe infrastructuur

Dat is conceptueel al wel uitgewerkt, maar nog niet echt qua organisatie. Met dat doel is de gevelsector bezig om een infrastructuur voor de bouw te ontwikkelen, samen met onder andere de TU Eindhoven (onder het motto ‘Slimbouwen[®]’, gericht op de organisatie) en TU Delft (gericht op architecten).” Maar ook de sector zélf is actief in innovatie. “Van de 200 bedrijven zijn er 40, van gevelbedrijven, toeleveranciers tot glasindustrie, bezig in innovatieve projectteams. Dat is ook de toekomst voor onze sector: pro-actief, trendsetend, ideeën aanreiken en stimuleren om nieuwe kansen te benutten.”